

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **A. B. M.**, zastoupeného JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Jablonského 604/7, 326 00 Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 10. 2013, č. j. 63 Az 9/2012 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Anně Doležalové, MBA, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 6.800 Kč, která ji bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 29. 10. 2013 kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) ze dne 9. 10. 2013, č. j. 63 Az 9/2012 - 30 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2012, č. j. OAM-359/ZA-ZA14-P12-2011 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, §14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud se s posouzením žádosti žalovaným ztotožnil a konstatoval, že stěžovatel v průběhu správního řízení bezprostředně předcházejícího podání žaloby, ale ani v předchozím správním řízení, neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Naopak, jeho výpovědi se různily, ať se jedná o jeho členství ve straně PDS, či okolnosti týkající se smrti jednoho či obou rodičů, či tvrzení ohledně toho, kdy se o smrti otce dozvěděl. Krajský soud s ohledem na zprávy o situaci v Senegalské republice dospěl k závěru, že žalobce neprokázal, že by ve své vlasti mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud žalobce uváděl, že mu hrozí nebezpečí ze strany rebelů v oblasti Casamanca, pak soud odkázal na zprávy o situaci v Senegal, ze kterých vyplývá, že vláda se snaží situaci řešit. K tvrzení žalobce, že i názory neprojevované, ale osobě žadatele

původci pronásledování přičítané a odvozované ze skutkových okolností (zde opoziční aktivita jeho otce) je možné shledat v azylově relevantním smyslu, krajský soud uvedl, že žalobce konkrétně neuvedl, jakým způsobem je či byl pronásledován. I pokud by byly jeho obavy z tvrzeného pronásledování alespoň z části důvodné, má možnost přestěhovat se do jiné oblasti Senegalu, kde nepokoje nejsou. Krajský soud posoudil také splnění čtyř kritérií možnosti vnitřní ochrany. Snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s přítelkyní je důvodem pochopitelným, ale nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13, ani podmínky doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud také konstatoval, že mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout cizinci mezinárodní ochranu automaticky, navázal-li v České republice soukromý vztah.

Kasační stížnost stěžovatel podal s odkazem na důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů („s. ř. s.“). V kasační stížnosti uvedl, že rozhodnutí správního orgánu je s ohledem na nedostatečně zjištěný skutkový stav věci nezákonné, a rozhodnutí soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Konkrétně namítá, že soud se nevypořádal se žalobní argumentací stěžovatele, že mu v zemi původu byla připisována určitá politická aktivita (jakkoliv ji v azylovém řízení popíral) a proto správní orgán nemohl odmítnout posoudit možnost pronásledování s odůvodněním, že se stěžovatel politicky neangažoval. Dále namítá, že soud neposoudil možnost přesídlení přímo ve vztahu k osobě stěžovatele (jeho osobní situace, rodinné vazby či ekonomická situace). Na závěr uvádí, že soud se nedostatečně vypořádal s tvrzením o porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“).

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že u stěžovatele neshledal existenci důvodů k udělení některé z forem mezinárodní ochrany, v podrobnostech odkázal na své vyjádření k žalobě ze dne 14. 11. 2012. Žalovaný se zcela ztotožňuje se závěry krajského soudu a navrhuje kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud se poté, co shledal, že kasační stížnost je podána včas a je proti napadenému rozsudku přípustná, zabýval se otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může týkat, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně (rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu); 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon (to znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namísto změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud

pokračování

správními soudy jednotně); 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení krajského soudu především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s., ale také uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat, tj. projednat ji jako přijatelnou.

Zde je nutné upozornit, že stěžovatel neuvedl žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud předně uvádí, že kasační námitky v rozhodující míře opakují námitky žalobní, s nimiž se vypořádal již krajský soud, a posoudil je jako nedůvodné. Stejně tak platí, že s obdobnými kasačními námitkami se vypořádala již dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu.

K námitce tvrzeného zásahu do čl. 8 Úmluvy Nejvyšší správní soud uvádí, že na situaci stěžovatele nedopadá úprava v § 13 odst. 1 zákona o azylu, o udělení azylu za účelem sloučení rodiny, a spornou byla pouze otázka možnosti udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy v případě vycestování žadatele o mezinárodní ochranu již opakovaně zabýval, např. v rozsudcích ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, a ze dne 11. 7. 2009 č. j. 9 Azs 5/2009 - 65 (všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že je třeba „rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců“. Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl, „obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR“. V rozsudku ze dne 11. 7. 2009 č. j. 9 Azs 5/2009 - 65 potom Nejvyšší správní soud uvedl, že „[v]ztahem zakládajícím rodinný život je pak v prvé řadě vztah manželů v zákonném a skutečném manželství, což není stěžovateliu případ. Ten by případně mohl naplnit pojem soukromého života zahrnujícího do určité míry i širší aspekty života jednotlivce, včetně práva na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 12. 1992 ve věci Niemietz proti

Německu, stížnost č. 13710/88, <http://echr.coe.int>). Ovšem i kdyby v daném případě bylo vůbec možné hovořit o naplnění pojmu rodinného, resp. soukromého života, je třeba si uvědomit, že ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvažovat okolnosti konkrétního případu (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 2. 1996 ve věci Gül proti Švýcarsku, stížnost č. 23218/94, <http://echr.coe.int>) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci Bensaid proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98)“. Krajský soud, byť stručně, ale přezkoumatelně, vyjádřil, že mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout cizinci mezinárodní ochranu automaticky, navázal-li v České republice soukromý vztah, v posouzení přitom nevybočil z výše citované judikatury.

Na zbylé kasační námitky také dává jednoznačnou odpověď ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu ve věcech mezinárodní ochrany. Námitky stěžovatele, že v zemi původu bude vystaven pronásledování, řešil Nejvyšší správní soud již ve více případech, kdy konstantně rozhoduje, že „[t]vržené obavy z vybrožování ze strany soukromých osob a případně i z jejich násilného jednání, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové obrožení podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového obrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“. (rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47, nebo rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48). Otázku připisování určité politické aktivity k osobě žadatele o mezinárodní ochranu řešil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67, publikovaný pod č. 1713/2008 Sb. NSS, dle něhož „za předpokladu, že původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu jeho politické přesvědčení připisují, není pro účely posouzení spojitosti mezi pronásledováním a azylové relevantními důvody ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, vykládaného v souladu s čl. 10 odst. 2 kvalifikační směrnice, rozhodné, zda žadatel politické názory, pro které je pronásledován nebo pro které mu pronásledování brozí, skutečně zastává“. V rozsudku ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57 Nejvyšší správní soud uvedl, že „[p]ředpokladem naplnění pojmu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod proto je, aby žadatel o azyl nějaký politický názor měl, dokázal jej adekvátním způsobem prezentovat, a věrohodně popsal příkoří, kterého se mu právě z těchto důvodů dostalo“.

Podle krajského soudu stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Ze zpráv o situaci v Senegalů vyplývá, že problém s rebely je lokální a státní orgány tuto situaci průběžně řeší. Není důvod se obávat, že by státní orgány v zemi původu stěžovateli neposkytly pomoc, pokud by se na ně obrátil. Stěžovatel neměl ve vlasti potíže se státními orgány ani se soukromými osobami, a pokud se obává nebezpečí ze strany rebelů v oblasti Casamanca, má možnost usídlit se v jiné oblasti. Stěžovatel v kasační stížnosti namítal také nedostatečné zhodnocení ve vztahu k možnosti přesídlení, k této otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil opakovaně např. v rozsudku ze dne ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS, a dále v rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, přičemž soud zhodnotil kritéria možnosti vnitřní ochrany v souladu s uvedenou judikaturou.

K námitce nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nevypořádání se s žalobní argumentací stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že eventuální nepřezkoumatelnost rozsudku

pokračování

krajského soudu může za určitých okolností naplnit důvody přijatelnosti kasační stížnosti, ve smyslu shora citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39. K podmínkám přezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu se Nejvyšší správní soud vyjádřil opakovaně, například v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52. Zdejší soud konstatuje, že v daném případě rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným neshledal, neboť poskytuje odůvodnění ke všem zásadním žalobním námitkám. Krajský soud se vypořádal s námitkou tvrzeného pronásledování za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, s tvrzením stěžovatele, že jej rebelové považují za představitele opozice v souvislosti s aktivitami jeho otce, a také s jeho tvrzením, že situaci nemůže řešit vnitřním přesídlením. Dále se vypořádal i se žalobní námitkou, že by vycestováním došlo k zásahu do práva na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud neshledal odklon od judikatury ze strany krajského soudu, ani neshledal jeho závažné procesní pochybení, a stěžovatel sám žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovateli k jeho žádosti zástupkyni z řad advokátů; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Výše těchto nákladů spočívá v odměně advokátky za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti) v částce 6.200 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě jejích hotových výdajů v částce 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 6.800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokátka není plátkyní daně z přidané hodnoty, nepřistoupil Nejvyšší správní soud ke zvýšení jejího nároku o částku odpovídající této dani. Částka 6.800 Kč bude ustanovené advokátce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu